

Kaikki tieto ei löydy omasta päästä

Ihannetapauksessa sanatehtävän ratkaisemiseen ei tarvita kuin kynä, kumikin kenties avuksi, ja ihan ikiomat aivonystyrät. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista. Laatija on laittanut ruudukon täyteen tuntemattomia kuuluisuuksia, Peräseinäjoen kyllä ja trooppisten kasvien latinankielisiä nimiä. Mikä eteen?

Ennen kuin internetiä oli keksitty, ratkojan parhaana apuna olivat erilaiset tietokirjat, näistä tärkeimpinä tietysti kaikkia aloja koskevat tietosanakirjat. Muistan lapsuudestani, kuinka 1970-luvun alussa julkaistu kahdeksanosainen Otavan iso Fokus oli sellainen teos, josta löytyi vastaus kaikkiin (silloin) kuviteltavissa oleviin kysymyksiin.

Kirjat ovat edelleen tärkeitä tiedon lähteitä, varsinkin jos puhutaan sellaisista tosiasiasta, jotka eivät vanhene: nimistä, paikkakunnista, historian tapahtumista. Suomessa esimerkiksi Erkki Vuokila ja Veijo Wirén ovat koonneet julkaisemiinsa op-paisiin erityisesti ristikonratkojen tarvitsemaa sanastoa. Esimerkkinä tästä olkoot luettelot sukunimistä ja muista epiteeteistä, jotka natsaavat eri etunimien kanssa. Pekka voi olla musta, Herlin, Töpöhäntä, ruotsalaisten suomalaisille antama haukumanimi tai esiintyä suden, lätsän, Paa-

von tai Pätjän kanssa. Tai yhdistyä resuun tai onneen.

Mutta nykymaailman aikaan meillä on myös internet. Ja wikipedia. Suomenkielisestäkin sellaisesta löytyy artikkeleita mitä moninaisimmista aiheista. Myös etunimiluetteloita, jotka ovat ajantasaisempia kuin ne, mitkä löytyvät vanhoista kirjoista. Jos Pekoista puhutaan, niin ainoastaan sähköisistä tietolähteistä voi saada kotioiloissa nopeasti selville, kuinka monta nollapeliä se Rinne pelasikaan viime kautena Nashvillessä.

Ja arvatkaapa, mitä nykyajan laatija tekee valmistaessaan herkkuja ratkojen kiusauslaattikoon. Käyttää näitä samoja apuvälineitä. Tarkistaa faktoja. Varmistaa muunkielisten nimien ja sivistyssanojen oikean kirjoitusasun. Vaikka oma muisti olisi kuinka hyvä, niin aina voi sattua virhe, ja sellaisesta ei mielellään halua kuulla ikävää palautetta. Vaikkei kuulisikaan, niin ainakin itseä hävettäisi kovasti. Oma moka on se pahin moka, josta ei voi syyttää muita.

Kokonaan oma asiansa on sitten taas tämä internetinkin aikaansaama nykyajan informaatioahky. Kukaan ei voi enää tietää kaikkea kaikesta. Mutta onneksi meillä on nämä apuvälineet, älykkäpiöiden rollaatorit ja kävelysauvat.

Antti Parkkinen
antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/